

Assignatures: MODELS EN GEOGRAFIA I ANALISI I PLANIFICACIO DEL TERRITORI, (treball troncal).

Pràctiques (dijous 13-14,30 h. o en les 8 sortides mensuals d'octubre a maig. Sempre que sigui possible en dijous). Col·laboracions de'n Manel Miró (marc natural i recursos), Pau Alegre (mètodes cartogràfics i informàtiques per l'anàlisi de dades). i Xavier Mateu (lleis de muntanya i models de desenvolupament perifèrics). Caldrà fer treball de camp àdhuc xerrades i entrevistes a persones coneixedores de problemàtiques específiques de l'alt Berguedà i la ciutat de Berga.

AREA D'ESTUDI:

El territori de l'Alt Berguedà i la ciutat de Berga format pels municipis següents: Bagà, Berga, Borredà, Castell de l'Areny, Castella de n'Huc, Castellar del Riu, Cercs, Fígols de les Mines, Gisclareny, Gòsol, Guardiola de Berga, La Nou de Berguedà, La Pobla de Lillet, Saldes, Sant Jaume de Frontanyà, Vallcebre i Vilada.

PRODUCCIO ACADEMICA:

S'espera que hom pugui presentar un "treball acabat" durant la primera setmana del mes de juny de 1.983. Per fer-ho possible s'haurà assimilat una metodologia d'investigació, uns blocs de coneixements teòrics així com les tècniques de treball de camp.

Tanmateix caldrà aprofitar les avantatges de treballar en equip i coordinar els esforços conjunts en una divisió del treball.

OBJECTIU DE LA INVESTIGACIO:

Es pretén una anàlisi del territori com a pas previ per a portar a terme una tasca de planificació. S'haurà, doncs, revisar i ampliar els materials teòrics que versen sobre l'estructuració actual del territori (paper de les activitats productives del agents, etc...). Llavors s'analitzaran les propostes de transformació de la realitat present elaborades pels mateixos habitants de l'àmbit específic d'estudi (per exemple: la problemàtica de l'alta muntanya a Catalunya). També es realitzarà un inventari documental per a tot l'àmbit d'estudi, relacionat, però, amb un marc territorial més ampli o amb àmbits similars d'altres indrets.

En un primer nivell caldrà estudiar el procés d'evolució del territori de l'alt Berguedà així com de la ciutat de Berga en base als postulats de diferents models de desenvolupament. A partir d'un coneixement de l'àrea, en un segon nivell, s'analitzaran alguns elements concrets o aspectes parcials, per així poder concretar uns objectius de treball el més clar i senzill possible.

Al concretar, s'hauria de tractar la localització teòrica d'una activitat o servei així com analitzar la projecció temporal d'un fenomen.

Aquesta tasca comportarà l'estudi tècnic de dit fenomen, la recollida de dades específiques i la pràctica en l'ús dels instruments d'anàlisi (per exemple, models) àdhuc elaborar uns supòsits que poden ésser necessaris per assolir els objectius parcials proposats.

Com és obvi, la realització d'aquest exercici acadèmic no compromet a obtenir uns resultats exhaustius malgrat que si ha de co-responsabilitzar a una certa projecció social del treball final.

METODE DE TREBALL:

S'haurà d'estructurar els recursos i temps disponibles en diversos blocs:

A. METODOLOGIA:

1. Com fer un treball d'investigació "regional".
2. Tipus d'estudis "regionals" a escala de territori comarcal o sub-comarcal.
3. Material disponible sobre el Berguedà.
4. Concreció de l'estudi. Sumari i divisió del treball en grup

B. MODELS DE DESENVOLUPAMENT REGIONAL:

1. Situar l'àrea estudiada en el context del territori nacional, estatal i mundial.
2. Arees deprimides a Europa. Les zones de muntanya. La legislació existent.

3. Els models ideològics. Normatiu i positiu.
4. Algunes opcions econòmiques i polítiques clarament definides:
 - 4.1. El principi de l'avantatge comparatiu: desenvolupar les "vocacions" productives o terciàries del territori.
 - 4.2. Definició de sectors inductors i sectors induïts: potenciar les activitats que generen un major valor afegit.
 - 4.3. Potenciar un equilibri sectorial a través d'una compensació social dels sectors endarrerits.
5. Els criteris de planificació com a creuament entre models econòmics i models ideològics aplicats a problemàtiques específiques. Corregir o compensar els resultats d'un procés és una opció ideològica a la planificació. Referència concreta a les àrees de muntanya.

C. CONEIXEMENT DEL TERRITORI:

1. El marc natural i els recursos primaris: l'aigua, el bosc i la pastura. El sòl agrari. L'extracció de lignits, pedra calcària i argiles. El paisatge com esbargiment.
2. Distribució espacial i històrica dels nuclis de poblament. La força de treball. Anàlisi demogràfica de la població a l'àrea d'estudi.
3. Els sectors econòmics:
 - 3.1. Grans trets en l'evolució històrica de l'àrea des de finals del segle XIX.
 - 3.2. L'estructura productiva. Activitats forestal, ramade-

ra i agrícola. Les indústries extractives: centrals tèrmiques i fàbriques de ciment. La indústria tèxtil. La indústria transformadora de productes primaris: fàbriques de paper i embotits.

3.3. La construcció.

3.4. Els serveis d'infraestructura: aigua, energia, transports i comunicacions.

3.5. Els serveis socials: l'educació, la sanitat, l'habitatge, el benestar social (ajuda familiar, infància, esports, integració social d'incapacitats físiques i psíquiques, tercera edat, prevenció de la delinqüència, inserció social de marginats, lluita contra l'atur, ajuda als emigrants i desenvolupament comunitari) i defensa.

3.6. Els serveis productius: institucions financeres, extensió agrària, promoció industrial, comerç i hostalatge.

4. La funcionalitat de la ciutat de Berga.

5. Les institucions i els subjectes socials (ajuntaments, grups socials, sindicats, etc..).

D. ELS MODELS EN GEOGRAFIA. (veure program específic).

E. L'ANALISI DE SIMULACIÓ:

1. Tècniques i models d'ordenació de la informació i dels seus fluxes.

2. Fixar objectius polítics i elegir estratègies de planejament. Treballar sobre elements concrets i veure-hi la inserció en un context sectorial i conjunt del territori estudiat

2.1. El túnel del Cadí, el pla de millores a les comunicacions viaries i per ferrocarril a aquesta part del Pirineu. Analitzar els canvis d'accessibilitat i connectivitat.

2.2. Accions a portar a terme pel plé desenvolupament del sector agrari amb l'aprofitament integral dels recursos naturals de la zona.

2.3. Anàlisi del sector enèrgetic i de retruc l'extractiu, així com altres activitats productives depredadores del territori: explotació de lignits del Pedraforca (evaluació ecològica), central termoelèctrica de Cercs i embassament de la Baells.

2.4. Possibilitats d'instal·lació de nova indústria a la zona (hi ha experiència de fàbrica de muntatge de components electrònics a Bagà) amb l'objectiu de mantenir la població activa de l'àrea.

2.5. Els parcs naturals, les estacions d'esquí, les cases de colònies i la segona residència en relació a la viabilitat d'un sector terciari hostaler i comercial com a factor futur de creixement a la zona.

-.....

3. Models de simulació: localització d'activitats, solució de dualitats, etc....

F. RESULTATS I CONCLUSIONS: Sense pretensions cal poder explicar les transformacions recents del territori de l'alt Berguedà i plantejar les tendències futures d'acord amb la delimitació d'un o diversos models ideològics.

MATERIAL A PRESENTAR:

Raonar un anàlisi metodològica aplicada, comentar diferents models ideològics, col·laborar en la construcció d'un banc de dades elaborat, presentar la sistematització d'un dels processos observats a l'alt Berguedà i presentar unes previsions simulades sobre canvis futurs en dit territori.

AVALUACIONS:

Cada assignatura realitzarà una avaluació individualitzada sobre part del material teòric treballat a classe o assimilat a través de publicacions. Tanmateix, la meitat del curs de cada assignatura es valorarà pel treball presentat en grup de dos persones (tres excepcionalment).